

LOVSAMLING FOR ISLAND,

les
348.491
Fsl

INDEHOLDENDE

UDVALG AF DE VIGTIGSTE ÆLDRE OG NYERE LOVE OG ANORD-
NINGER, RESOLUTIONER, INSTRUCTIONER OG REGLEMENTER,
ALTHINGSDOMME OG VEDTEGTER, COLLEGIAL-BREVE, FUN-
DATSER OG GAVEBREVE, SAMT ANDRE AKTSTYKKER,

TIL OPLYSNING OM

ISLANDS RETSFORHOLD OG ADMINISTRATION

I ÆLDRE OG NYERE TIDER.

Samlet og udgivet

af

Oddgeir Stephensen, og Jón Sigurdsson,

Etatsraad og Directeur for
det islandske Departement.

Althingsmand.

FJORTENDE BIND.

1848—1850.

Landsk. Skrivskrift

KJÖBENHAVN.

Forlagt af Universitets-Boghandler ANDR. FRED. HÖST.

Trykt hos S. Trier.

1868.

Forordning for Island, ang. Forandringer i Lovgivningen om Arv. Christiansborg den 25. Septbr. 1850.

Publiceret i Synodalforsamlingen i Reykjavík i Juli 1851; ligeledes anføres den som thinglæst: 1850 i Reykjavík By, og 1851 i alle Landets Sysseler. — Original-Aftryk paa Dansk og Islandsk hos Schultz, 28 Sider i 4te. Første Side Titelblad, den danske Titel øverst, der nedenfor den islandske, Resten af Titelbladet Dansk. Paa de lige Sider (2—26) den danske Text, med Kongens og Justitsministerens (Bardenfleths) Underskrifter; paa de ulige Sider (3—27) den islandske Text uden Underskrifter; sidste Side blank. — Departem. Tid. for 1850, S. 1550—1559. Algreen-Ussings Samling af Love og Anordninger m. v. for Danmark, 1850, S. 282—293. — Islandsk: Original-Aftryk med den danske Text (see ovenfor). *Tiðindi frá alþingi Íslendinga* 1853. Viðb. B, S. 30—40. — Sagens Forhandling i Althinget: *Tiðindi frá alþingi Íslendinga* 1847, S. 18, 354—370, 428—432, 553—558; *Tiðindi frá alþingi Íslendinga* 1849, S. 722, 736—783, 879—897, 930—933; Udkast med Motiver sst. Viðb. A, S. 8—22.

FORORDNING for Island, indeholdende nogle Forandringer i Lovgivningen om Arv.

Vi Frederik den Syvende &c. G. V.: Efter at have modtaget Vort troe Althings allerund. Betænkning over et samme forelagt Udkast til en Lov for Island om nogle Forandringer i Lovgivningen om Arv, byde og befale Vi, som følger:

4. Den i Medhold af Lovens (D. og N.) 5. Bog 2. Cap. 29. Art. hidtil gjældende Forskjel paa Arveloddens Størrelse efter Arvingens Kjøen bortfalder for Fremtiden for Vort Land Islands Vedkommende.

2. En Afdøds Børn og øvrige Afkom skal fremdeles, som hidtil, være hans nærmeste Arvinger, saa at ingen Anden paa Grund af Slægtskab kan tage Arv, saalænge Nogen saadan er til. Det skal, hvad Arve-

Indenrigsministeriets Skrivelse 26. Septembr. 1850. Isl. Copieb. 1850, Nr. 598.

4850. gangsmåden i den nedstigende Linie angaaer, have
 25. Septbr. sit Forblivende ved Lovens 5. Bog 2. Cap., saa at,
 naar et Barn er død inden Arveladeren, sammes Börn,
 der ere Arveladerens Börnebörn, træde istedetfor deres
 afdøde Fader eller Moder og tage den Lod, som vilde
 have tilfaldet denne, om den havde været i Live, —
 at, hvis ogsaa Barnebarnet er død inden Arveladeren,
 og har efterladt sig Börn, disse da ligeledes træde i
 hint Barnebarns Sted, og at der skal forholdes paa
 lignende Maade, saafremt noget Barnebarns Barn maatte
 være død, efterladende sig Börn, og saa fremdeles,
 saalænge Afkom er til. Iøvrigt er det en Selvfølge, at
 Börnebörn fremdeles, i Overeensstemmelse med For-
 ordningen af 4. Oktbr. 1833 § 22, beholde deres Arve-
 ret efter deres Bedsteforældre, uagtet deres Fader eller
 Moder er bleven fradømt Arvet efter Fader og Moder.

3. Er intet arveberettiget Afkom til, ere den Af-
 dødes Fader og Moder, hvis begge ere i Live, hans
 eneste Arvinger. Forsaavidt ikke Spørgsmaalet om
 Arvens Deling bortfalder paa Grund af det fuldkomne
 Fællesskab, der efter Loven finder Sted mellem Ægte-
 folk, bliver Arven mellem dem at skifte i lige Dele,
 med mindre de ved Dom ere adskilte for Hoer, thi da
 arver den Uskyldige alene.

4. Er derimod enten Fader eller Moder død, saa
 arver den af disse, som endnu er til, den halve Deel
 af Formuen, men den anden halve Deel tilfalder den
 afdøde Faders eller Moders Börn, der ere Arveladerens
 Fuld- eller Halvsødskende, til lige Deling. Hvis Nogen
 af disse allerede er død, træde dens Börn og Afkom
 i dens Sted, aldeles i Lighed med hvad der er fore-
 skrevet i § 2. Saafremt der intet Afkom er til efter
 den af Forældrene, der er død, arver den Anden
 alene.

5. Ere begge Forældrene døde, vil enhver af
 deres Arvelodder tilfalde deres Börn, som ere Arve-
 laderens Sødskende. Saafremt der ikke er uden eet

Kuld Börn, saa ville disse altsaa arve lige, men ere der forskjellige Kuld, da tager hvert Kuld den Part, som vilde være tilfalden dets Fader eller Moder, og de, der ere Börn af begge, arve saaledes i begge Egenskaber. Forsaavidt Nogen af Arveladerens Södskende forud er död, men har efterladt sig Börn, træde disse i deres Faders eller Moders Sted, og paa samme Maade forholdes der og, naar Nogen af Södskendenes Börn er död, og saa fremdeles, Alt i Lighed med hvad der er fastsat i § 4. — Saalænge Nogen er til saavel af Samfædre- som af Sammödre-Södskendes Afkom, vil altid den halve Arv blive ved hver af disse Linier, enten de dertil hørende Personer ere flere eller færre, nærmere eller fjernere, men naar der Ingen er til i den ene Södskendelinie, arver den anden alene.

6. Er hverken Afkom til, eller Fader eller Moder, eller Södskende eller Södskendes Afkom, saa tilfalder Arven den Afdödes Bedsteforældre, saaledes, at den ene Halvdeel tilfalder Faderens og den anden Halvdeel Moderens Forældre, mellem hvilke den indbyrdes deles i lige Parter. Er Nogen af Bedsteforældrene död, vil dennes Lod gaae over til dens Börn og övrige Afkom, aldeles efter de samme Regler, som i §§ 4 og 5 ere foreskrevne med Hensyn til den Forældre, Södskende og dissers Afkom tilkommende Arv. Er een af Bedsteforældrene paa fædrene eller mödrene Side död, uden at efterlade sig Descendenter, vil dens Part tilfalde den anden af Bedsteforældrene paa samme Side, eller dens Börn; men er ingen til denne Arvegangsklasse hørende Person til paa fædrene Side, tilfalder hele Arven dem, der høre til Mödrelinien, og omvendt.

7. Er heller ingen Arving til af den i § 6 omhandlede Arvegangsklasse, gaaer Arven over til Oldeforældrene eller dissers Afkom. Herved forholdes aldeles i Lighed af Bestemmelserne i fornævnte §, saaledes nemlig, at enhver Ascendentlinie, saalænge nogen dertil hørende Person er til, beholder sin særegne Lod,

1850.

25. Septbr.

1850. og at denne, naar en enkelt Linie er uddöd, gaaer
 25. Septbr. over til den samme nærmeste Hovedlinie; men at, hvis kun een af disse Linier er til, da den hele Arv tilfalder denne. Saaledes vil Farfaderens og Farmoderens Forældre, eller de fra disse nedstigende Linier, tilsammentagne, til lige Deling arve den halve Part, og Morfaderens og Mormoderens Forældre, eller disses Afkom, den halve Part. Men naar t. Ex. ingen Ascendent er til i Farfaderens Linie, ei heller noget fra saadan Ascendent nedstigende Afkom, vil den Part, som ellers vilde være tilfalden samme, gaae over til Farmoderens, hvorimod det Hele, naar denne heller ikke er til, vil tilfalde Morfaderens og Mormoderens Linie til lige Deling, eller, naar En af dem er uddöd, den af dem, som maatte være til.

8. Naar der heller ingen efter § 7 arveberettiget Person er til, vil den Afdödes Efterladenskaber tilfalde hans Tipoldeforældre eller disses Afkom, og dermed i Eet og Alt være at forholde efter de i den ommeldte og de foranstaaende §§ fremsatte Grundsætninger, i Overensstemmelse med hvilke den Grændse, som Loven i visse Tilfælde sætter med syvende Mand, herefter bortfalder.

9. Da de forangaaende §§ kun gaae ud paa at bestemme, hvorledes Slægtninge skulle arve, saa vil det med Hensyn til Spørgsmaalet om Beskaffenheden af det Slægtskab, der skal stifte Arveret, have sit Forblivende ved de hidtil derom gjeldende Regler. Dog ville Vi, da Lovens 5. Bog 2. Cap. 33. Art. ikke længere efter sit bogstavelige Indhold er anvendelig, i Stedet derfor have fastsat, at et udenfor Ægteskab født Barn skal være arveberettiget efter Fader og Fædrenerfrænder, saafremt Forældrene inden dets Födsel, ved at bestille Tillysning til Ægteskab, eller löse Vielsebrev, have tilkjendegivet den Hensigt at indgaae Ægteskab, men Vielsen er bleven forhindret ved Faderens kort efter indtrufne Död, eller anden ham utilregnelig og

indtil hans Død vedvarende Hindring, saasom Sygdom eller Fangenskab. Og ville Vi derhos, for at lette det Barn, der er i fornævnte Tilfælde, Beviset for dets Arveberettigelse, have Præsterne indskjærpet den dem ifølge For. af 30. April 1824 § 5, — sammenholdt med allerh. Reskr. af 7. Decbr. 1827 — paaliggende Pligt, saasnart Lysning af Prædikestolen vedbørligen er bestilt, at anføre saadant i Ministerialbogen. 1850.
25. Septbr.

10. Saafremt en Fader paa eet eller flere af sine Børn anvender særskilte betydelige Bekostninger, være sig for, efter at Opdragelsen er tilendebragt, at fremme deres videre Uddannelse til deres tilkommende Bestemmelse, eller for at sætte dem istand til at indgaae Ægteskab eller komme i en Levevei, eller til deres Virksomheds Udvidelse, eller i andre Maader til deres Velfærds Befordring, og han til lagttagelse af Billighed mod sine øvrige Børn finder, at disse Udlæg eller Forstrækninger bør afkortes i hvert enkelt Barns Arvelod, saa bør, naar dette fremgaaer af en i den Henseende forfattet Optegnelse eller af andre klare Beviser, saadan Afkortning finde Sted, og det saavel i deres Fædrenearv, som i den, der maatte tilfalde dem efter deres i Fælledskab med Faderen levende Moder. Den af Faderen derom efterladte Optegnelse skal i Almindelighed være tilstrækkelig til Beviis for de hvert Barn givne Forskud. Dog, hvis der maatte fremkomme særdeles Oplysninger, som svække denne Optegnelses Troværdighed, eller det maatte vise sig, at saadanne for Barnet gjorte Udgifter vare optegnede, som efter deres Beskaffenhed og Boets Forfatning, samt hvad der er anvendt paa de øvrige Børn, uden paa lige Maade at være optegnet, ikke egne sig til at betragtes som Forskud paa tilkommende Arv, eller at Noget var ansat til en kjendelig overdreven Priis, saa haver Skifteforvalteren efter alle Forholds nøie Overveielse at bestemme, om og hvorvidt Afkortning skal finde Sted. Naar den modtagne Gjenstand kan tilbagegives i ufor-

1850. ringet Tilstand, maa Barnet i Almindelighed derved
 25. Septbr. kunne befrie sig fra at tilsvare den derfor ansatte Værdi.
 I modsat Fald bør dog Anskaffelsesprisen ikke ubetinget beregnes, men Hensyn efter Omstændighederne ogsaa tages til den nærværende Pengeværdi, og i det Hele Ansættelsen ikke skee til høiere Pris, end billigt kan være, for at de øvrige Børn kunne nyde Jevnet. Naar det til en sikker Bedømmelse af de Forhold, der ved den omhandlede Afkortning bør komme i Betragtning, findes tjenligt, haver Skifteforvalteren at opfordre gode og retsindige Mænd af den Afdödes Beslægtede, eller nöie Bekjendtskab, til i saa Henseende at afgive deres Skjön.

41. Hvis de Summer, der findes at være forstrakte et Barn, overstige den Arvelod, der kan tilkomme det, saa vil det vel ingen Arv erholde, men ikke kunne tilpligtes som Debitor at betale, hvad det alene har modtaget som Forskud paa tilkommende Arv. Dog, hvis en Fader til Forurettelse for sine Creditorer har gjort saadanne Gaver til sine Børn, at han eller hans Bo derved sættes ud af Stand til at fyldestgjøre Creditorerne, saa ville slige Gaver i Overeensstemmelse med Lovgivningen være ugyldige.

42. De Forstrækninger, som Moder efter Faders Död gjør sine enkelte Børn, blive paa samme Maade og under samme nærmere Bestemmelser, som §§ 40 og 41 indeholdt med Hensyn til Faderen, at afkorte i deres tilkommende Arv. Dette skal og gjelde, naar det er hendes anden Mand, der, som den, der er raadig over sit og Moderens fælles Bo, gjør dem deslige Forstrækninger. Saa skal der og forholdes paa lignende Maade med Hensyn til de Forstrækninger, som Bedsteforældre gjøre til et Barnebarns Bedste, efter at selve Barnet er död.

43. Saafremt det Barn, der har faaet Forskud paa dets tilkommende Arv efter Fader og Moder, eller een af disse, ikke overlever samme, men det derimod efter-

lader sig Börn, bliver Forskuddet i sin Tid at afkorte disse i deres Arv efter Bedsteforældrene, aldeles paa den Maade og under de samme Betingelser, som med Hensyn til selve Barnet er bestemt. 1850.
25. Septbr.

14. Det skal fremdeles være forbudt at sælge eller pantsætte den Arv, som man har at vente, hvilket Forbud og skal være anvendeligt paa Bortgivelse af saadan Arv. Dog er det ikke Börn eller andre Descendenter, naar de iøvrigt ere mægtige og myndige til at raade over deres Formue, formeent, enten mod eller uden Vederlag, at meddele Arveladeren Afkald paa deres Arveret; hvilket Afkald, naar ingen Indskrænkning i saa Henseende er gjort, skal være ligesaa forbindende for Udstederens Börn, som for ham selv; dette skal ogsaa gjelde, naar udenfor Descendentlinien en Arving maatte meddele Afkald til den, som han skal arve.

15. Foruden de i §§ 2—8 omhandlede Beslægtede, er ogsaa den Afdödes Ægtefælle berettiget til at tage en Lod efter samme. Denne Lod skal, naar den Afdöde efterlader sig arveberettiget Afkom, være lige med et Barns Lod efter Loven, dog maa den i intet Tilfælde overstige en Fjerdedeel af den Afdödes Boeslod, efter Fradrag af det, der i Medfør af nærværende Forordnings § 22 maatte være bortgivet til enkelte Livsarvinger eller Andre. Om der end ikke ere Börn til i første Grad, er det dog den Lod, som vilde være tilfalden et saadant, der i foranførte Henseende maa tages i Betragtning, uagtet den deles mellem flere Descendenter, der træde i det afdöde Barns Sted. Naar den Afdöde intet Afkom efterlader sig, vil en Trediedeel af dens Boeslod tilfalde den Længstlevende.

16. Da Vi ved § 15 have indrømmet den længstlevende Ægtefælle en Rettighed, der i det Hele er den gavnligere, og forbunden med færre Misligheder, end den Ret, Lovens 5. Bog 2. Cap. 49. Art. i visse Tilfælde tillægger samme til en saadan Broderlod, som der om-

1850. handles, eller den Adgang, som den paafølgende Artikel i bemeldte Lovens Capitel tillægger Ægtefolk til at oprette en Specification, hvorved det sædvanlige Formuesfællesskabs Virkninger i visse Henseender indskrænkes, saa bortfalder derved Alt, hvad bemeldte Artikler desangaaende have fastsat. Det følger iøvrigt af sig selv, at den Arv, der tilkommer den Længstlevende, erhverves med samme Ret, som al anden Arv, uden at de særegne Bestemmelser, som førstnævnte Lovens Artikel indeholder med Hensyn til den der omhandlede Broderlod, derpaa kunne finde nogen Anvendelse, ligesom det Ovenanførte ikke gjør nogen Forandring i den Adgang, som der for Tiden er for Ægtefolk til at erhverve Confirmation paa Foreninger, hvorved det sædvanlige Formuesfællesskab mellem dem ophæves eller indskrænkes. — Hvad angaaer den en Enke i Lovens 5. Bog 2. Cap. 25. Art., cfr. Art. 26, tillagte Ret til at udtage den Fæstens- eller Morgengave, som af hendes afdøde Mand maatte være hende tillagt, da vil denne fremdeles vedblive, saaledes, at bemeldte Gaver udtages forlods af det fælles Bo, inden nogen Deling af samme finder Sted. Forøvrigt ville saavel L. 5—2—24, som de øvrige Bestemmelser, der angaae, hvad den Længstlevende er berettiget til at udtage forlods af det fælles Bo, som sin Eiendom, fremdeles vedblive.

17. Saafremt den først afdøde Ægtefælle aldeles ikke efterlader sig nogen Beslægtet, der ifølge de forestaaende Bestemmelser er arveberettiget efter ham eller hende, arver den Længstlevende det hele Bo. Ligesom det imidlertid følger af sig selv, at saavel den her, som den i § 15 omhandlede Ret for Ægtefæller til at arve hinanden, bortfalder ved Skilsmisse, saaledes skal den og ophøre, naar de ifølge dertil erhvervet Bevilgning leve adskilte i Henseende til Bord og Seng.

18. En Mand er, efter sin Kones Død, ikke pligtig at skifte med deres fælles umyndige Børn, saalænge

han ikke indlader sig i nyt Ægteskab, med mindre 1850.
 Ægtepagter eller andre gyldige Bestemmelser maatte 25. Septbr.
 medføre Nødvendigheden af et saadant Skifte. Ogsaa staaer det til Manden, ved en testamentarisk Disposition, at tillægge sin Hustru samme Ret til at beholde det hele Bo udeelt. Men i Mangel af en saadan Bestemmelse skal Amtmanden kunne indrømme hende Tilladelse dertil, naar hun med paalidelige Attester godtgjør, at hun er en huslig og forstandig Qvinde. Denne Frihed kan ogsaa af bemeldte Övrighed tilstaaes den Længstlevende af Forældrene, uagtet der tillige ere umyndige Stedbörn, naar det, ifølge den fødte Værges Erklæring eller andet troværdigt Vidnesbyrd, kan antages, at Stedfaderen eller Stedmoderen tilbørligen vil sørge for deres Underholdning og Opdragelse. Naar der, imedens den Længstlevende hensidder i uskiftet Bo, skulde tilfalde ham eller hende Noget ved en af Boet uafhængig Adkomst, især ved Arv eller Gave, da skal den Længstlevende være berettiget til at holde det saaledes Erhvervede udenfor Boet, under Betingelse af, at Skifte strax forlanges, inden det Erhvervede er indkommet i Boet.

49. Den i den foregaaende § omhandlede Ret for den længstlevende Ægtefælle, til at forblive hensiddende i uskiftet Bo, ophører, naar han eller hun indlader sig i nyt Ægteskab. Men, naar der i saa Tilfælde skal holdes Skifte, saavel som og hvor den længstlevende Ægtefælle, endog uden at indgaae nyt Ægteskab, i Medhold af Bestemmelserne i § 18, er pligtig at skifte, bør dog Skifteforvalteren drage Omsorg for, at der derved ikke skeer videre Standsning i Boets Benyttelse af den Paagjeldende, end høist nødvendigt. Et saadant Skifte bør grunde sig paa dennes egen Opgjørelse af Boets Activa og Passiva, forsaavidt dennes Rigtighed erkjendes af Arvingerne eller disses Værger, og Skifteforvalteren ikke paa de Umyndiges Vegne finder nogen særdeles Anledning til at paatvivle dens Rigtighed;

1850. men selv naar hiin Opgjørelse ikke fra alle Sider er-
 25. Septbr. kjendes for rigtig, bør dog i Almindelighed ingen Realisation af Boets Eiendele finde Sted, men disses Værdi alene ansættes af uvillige Mænd. Og naar paa foranførte Maade Börnenes Arvelodder ere udfundne, blive disse at udbetale, eller, forsaavidt de ere umyndige, paa behörig Maade at sikkre, i hvilken Henseende de i Forordn. af 18. Febr. 1847 om Bestyrelse af Umyndiges Midler i Island foreskrevne Bestemmelser blive at iagttage.

20. Det skal for Fremtiden være Enhver, der har opnaaet 48 Aars Alderen, og er ved sin Fornufts fulde Brug, og som ikke efterlader sig arveberettiget Afkom, tilladt, ved Testament at disponere over samtlige sine Eiendele, saaledes som den finder for godt, uden at det er fornödent, derpaa at erhverve allerh. Confirmation. Dog kan den ene Ægtefælle ikke uden den andens Samtykke betage denne den Deel af sine Efterladenskaber, hvortil nærværende Anordnings § 15 berettiger ham eller hende.

21. Hvis den, der opretter en testamentarisk Disposition, enten formedelst Ödselhed eller af anden særdeles Aarsag er sat under Værgemaal, vil en Saadan dog ikke gyldigen kunne disponere over sin Formue ved Testament, med mindre der til dette erhverves Tilladelse af vedkommende Amtmand. Ligeledes vil Autorisation af Amtmanden være nödvendig for, at en saadan umyndiggjort Person retsgyldigen skal kunne tilbagekalde sit paa foranførte Maade bekræftede Testament eller et ældre, som han inden sin Umyndighedstilstand maatte have oprettet.

22. Den, der efterlader sig arveberettiget Afkom, skal være berettiget til at disponere over en Fjerdedeel af sit Bo, og det, hvad enten Dispositionen oprettes til Fordeel for Private eller til Bedste for Kirker, Skoler, Fattige eller andet saadant Öiemed.

23. For at et Testament, hvis Rigtighed ikke af

alle Vedkommende erkjendes, skal kunne have Rets- 1850.
 gyldighed, bør det være affattet skriftligt, samt derhos 25. Septbr.
 af Testator underskrevet eller vedkjendt, enten for No-
 tarius publicus, under lagttagelse af Bestemmelserne i
 Plak. 8. Januar 1823, jevnført med Reskr. af 5. April 1826,
 eller for tvende særligen i dette Öiemed tilkaldte Vidner,
 der ved Paategning paa Testamentet have attesteret,
 og i paakommende Tilfælde under Eed kunne bekræfte,
 at Testator paa den Tid, da han i deres Overværelse
 underskrev eller vedkjendte sig Testamentet, var sin
 Fornuft fuldkommen mægtig. Hvis Testator ei kan læse
 Skrift, maa Testamentet tydelig være oplæst for ham,
 og dette af Notarius eller Vidnerne bekræftes. Som
 Testamentsvidner skulle kun saadanne Mænd komme i
 Betragtning, mod hvis Paalidelighed og Upartiskhed al-
 deles ingen gyldig Indvending kan fremsættes. — Naar
 Vidner skulle føres om Rigtigheden af et Testament,
 bør stedse den Afdödes Intestatarvinger, og, hvor det
 er givet, at der er et ældre Testament, som staaer i
 Strid med det, hvis Rigtighed skal oplyses, tillige de
 ved dette tidligere Testament indsatte Arvinger, tilkaldes
 til at overvære Vidneføringen. Forsaavidt den, der saa-
 ledes vil føre Vidner, enten er uvidende om, hvilke
 arveberettigede Slægtninge den Afdöde efterlader sig,
 eller de Paagjeldende ikke have noget ham bekjendt
 Opholdssted i Island, maa Thingsvidne føres det første
 skee kan, uden at forudgaaende Indkaldelse af de ube-
 kjendte eller fraværende Slægtninge er nødvendig,
 hvorimod Dommeren i et saadant Tilfælde skal beskikke
 disse en god og med Forholdene bekjendt Mand, som
 Forsvar under Optagelsen af Thingsvidnet, der nöie
 har, ligesom selve Dommeren, at paasee deres Tarv
 under samme.

24. Fra den i § 23 givne Forskrift om, at Testa-
 menter blive skriftlig at forfatte, skal Undtagelse finde
 Sted, naar Nogen under en pludselig og betænkelig
 Sygdom ønsker at oprette Testament. Testationsakten

1850. kan da foregaae mundtlig, i Overværelse af tvende særligen tilkaldte Vidner, der have de Egenskaber, som ifølge § 23 udkræves for Testamentsvidner i Almindelighed, dog at disse Mænd strax have om Dispositionens Indhold at opsætte og underskrive et Dokument. Men et saadant Testament er at ansee som tilbagekaldt, saafremt Testator, efter at have overstaaet Sygdommen, ikke inden 4 Uger gjentager samme under de for skriftlige Testamenter foreskrevne Former.

25. Septbr.

25. De Forskrifter, som de ovenstaaende §§ indeholde med Hensyn til Testamenter, skulle ogsaa være anvendelige paa saadanne Gavebreve, der først skulle opfyldes efter Giverens Død, dog med de Modificationer, som flyde af et sligt Gavebrevs Natur som Contrakt.

26. I de Tilfælde, hvor et Bo, i Medfør af nærværende Vor Anordning, ikke bliver at tage under Skiftebehandling, paa Grund af, at Vedkommende forbliver hensiddende i uskiftet Bo med umyndige Børn, skal den i Reglem. af 10. Septbr. 1830 § 38 omhandlede Recognition ikke erlægges til Skifteforvalteren.

27. Den Forandring i den ved Loven foreskrevne Arvegangsmaade, som nærværende Forordning indeholder, træder først i Kraft med Hensyn til den Arv, der falder efter 31. Decembr. 1854. Ligeledes ville de før bemeldte Datum oprettede Testamenter og udstedte Afkald og Ægtepagter være at bedømme efter den hidtil gjeldende Ret; dog, hvad Testamenterne angaaer, saaledes, at de af dem, som, bedømte efter nærværende Anordning, vilde med Hensyn til Form og Indhold være retsgyldige, staae ved Magt uden Confirmation, om de end ikke ere overeensstemmende med de hidtil gjeldende Lovforskrifter.

28. For at Indholdet af denne Vor Forordning desto sikkrere skal komme til alle Vedkommendes Kundskab, ville Vi, at den, foruden at kundgjøres paa sædvanlig Maade, trykkes i et saadant Antal, at et Exemplar deraf paa Landet kan nedlægges hos enhver

Repstyrer, og at Forordningen derhos bekjendtgjøres 1850.
ved Læsning til Kirkestevne paa den i For. 8. Oktbr. 25. Septbr.
1824 § 2 sammenholdt med Reskr. af 7. Decbr. 1827,
3 — foreskrevne Maade, hvorhos Vi og forvente, at
Præster, Repstyrere og Andre, der efter deres Stilling
have Leilighed til at veilede Almuen, ville lade sig det
være magtpaaliggende at bringe denne Vor Anordnings
Forskrifter, og i Særdeleshed Indholdet af dens §§ 23
og 24, til almindelig Kundskab.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerund. have
at rette. — Givet paa Vort Slot Christiansborg den
25. Septembr. 1850.

TILSKIPUN um nokkrar breytingar á erfðalögumum
á Íslandi.

Vér Friðrik hinn Sjöundi &c. Gjörum kunnugt:
Eptir að Vér höfum meðtekið þegulegt álitsskjal Vorra
trúu alþingismanna um frumvarp, er fyrir þá hefir verið
lagt, til nokkurra breytinga á erfðalögumum á Íslandi,
bjóðum Vér nú og skipum fyrir á þessa leið:

1. Eptir þenna dag skal mismunur sá, sem eptir
dönsku og norsku laga 5—2—29 skyldi vera á arfa-
hlutum karla og kvenna, vera af tekinn á landi Voru
Íslandi.

2. Börn hins látna og annað afsprengi skulu hér
eptir, eins og hingað til, vera nánustu erfingjar hans,
svo enginn annar erfir fyrir frændsemis sakir, meðan
nökkurt þeirra er til. Um niðja-arf skal það óraskað
standa, sem boðið er í D. og N. l. 5. b. 2. kap., svo
að, ef barn er andað á undan hinum látna, skulu börn
þess, sem eru barnabörn hins látna, koma í stað þess,
og taka þann arfahlut, er því hefði borið, ef það hefði
lifað, en ef barnsbarn er líka andað á undan hinum
látna, og lifa börn þess, þá skulu þau koma í stað þess,
og eins skal fara, ef barnsbarn kynni að vera dautt
og ætti börn á lífi eptir, og svo framvegis meðan nokkur

1850. niður er til. Að öðru leyti er það sjálfsgagt, að barna-
 25. Septbr. börn halda óskertum erfðarétti sínum eptir afa og
 ömmur eins og áður, samkvæmt tilsk. 4. Oktobr. 1833,
 22. gr., þótt faðir þeirra eða móðir hafi með dómi mist
 erfðarétt eptir foreldra sína.

3. Sè ekkert arfgengt afkvæmi til, en faðir og
 móðir hins látna lifa, erfa þau hann ein saman. Sè,
 eins og lög bjóða, fullur félagskapur milli hjóna, þarf
 ekki á skiptum að halda. En ef það er ekki, skal skipta
 arfinum að helmíngi milli þeirra, nema þau sèu skilin
 með dómi fyrir hórdómssök, því þá skal það þeirra
 taka allan arf, sem ekki hefir brotið.

4. En ef faðir er andaður eða móðir, þá tekur
 það þeirra, sem er á lífi, helmíng arfs, en hinn helm-
 íngurinn hverfur undir börn þess þeirra, sem andað er,
 en það eru alsystkin eða hálsystkin hins látna, og skal
 skipta jafnt í millum þeirra. En ef nokkurt þeirra er
 dautt, koma börn þess eða aðrir niðjar í stað þess, eptir
 því, sem fyrir er mælt í 2. grein. En ef engi niður
 er á lífi eptir það af foreldrunum, sem andað er, tekur
 hitt allan arfinn.

5. Ef báðir foreldrar eru látinir, hverfa arfahlutar
 þeirra undir börn þeirra, sem eru systkin hins látna.
 Ef öll börnin hafa sömu foreldra, erfa þau öll jafnt, en
 ef þau hafa það ekki, erfa þau börn, sem foreldra eiga
 saman, þann part, sem borið hefði undir föður þeirra
 eða móður, ef lifað hefði, og börn beggja foreldra hins
 látna erfa því með tvennu móti. Nú er eitt af systkinum
 hins látna áður dautt, og lifa börn þess, þá koma þau
 í stað föður síns eða móður, og eins skal fara, þá er
 eitthvert af börnum systkinanna er andað, og lifa börn
 þess, að þá koma þau í stað föður síns eða móður, og
 svo framvegis eptir því, sem fyrir er skipað í 4. grein.
 — Meðan einhver er á lífi af afkvæmi samfedra' eða
 sammædra systkina, tekur hver af þessum knèrunnum
 (greinum) helmíng arfs, hvort sem erfingjar eru margir

eða fáir, náskyldir eða fjærskyldir; en sè enginn á lífi af öðrum knèrunninum, tekur hinn allan arf.

1850.

25. Septbr.

6. Ef ekki eru niðjar til, foreldrar, systkini, eða afkvæmi þeirra, þá taka afa og ömmur hins látna arf á þann hátt, að föðurforeldrar hins látna taka helming arfsins, en móðurforeldrar hinn helminginn, og er síðan skipt með þeim að jöfnu. Ef afi er dauður eða amma, taka börn þeirra eða annað afkvæmi arfahluta þeirra, eptir þeim reglum, sem settar eru í 4. og 5. grein um arf foreldra, systkina og niðja þeirra. Ef annaðhvort af föðurforeldrum eða móðurforeldrum er andað og á engin börn eða afkvæmi á lífi, hverfur arfahluti þess undir hitt, eða þess afkvæmi. En sè í þessari erfð enginn föðurfrændi til, erfa móðurfrændur allan arfinn, og sèu ekki móðurfrændur til, þá erfa föðurfrændur.

7. Ef enginn er á lífi úr erfð þeirri, sem um er getið í 6. grein, hverfur arfur undir lán-gafa og lán-ömmur og afkvæmi þeirra, og skal þá allt fara samkvæmt ákvörðunum þeim, sem gjörðar eru í þeirri grein: að hver forfeðra grein fær sinn arfahlut, meðan einhver af þeirri grein er á lífi, en þegar ein greinin er liðin undir lok, fellur arfur undir þá aðalgreininna, sem henni er nánust, og að þegar ekki er nema ein þeirra til, hverfur allur arfurinn undir hana. Þannig skulu foreldrar föðurafa og föðurömmu, eða ættbogar þeir, sem frá þeim eru komnir, allir saman taka helming arfs að jöfnum skiptum, og foreldrar móðurafa og móðurömmu, eða afkvæmi þeirra, hinn helminginn. En sè t. a. m. enginn af forfeðrum föðurafans á lífi, nè afkvæmi þeirra, hverfur sá arfahluti, er sú grein hefði átt að taka, undir forfeður föðurömmu og þeirra niðja, en sè ekki heldur neinn erfingi til þeim megin, taka afkvæmi móðurafa og móðurömmu allan arf að jöfnum skiptum, eða sè önnur þeirra undir lok liðin, þá sú af þeim, sem uppi er.

8. Sè ekki heldur neinn maður á lífi, er arfgengur sè eptir 7. grein, hverfur arfur hins látna undir lán-gafa-

1850. foreldra hans eða afkvæmi þeirra, og skal að öllu leyti
 25. Septbr. fara eptir því, sem ákveðið er í nefndri grein og grein-
 unum þar á undan. Þar með eru takmörk þau af tekin,
 er lögin hafa stundum sett við sjöunda mann.

9. Undanfarandi greinir miða einúngis til að ákvarða, á hvern hátt ætlingjar skulu taka arf, en um ásigkomu- lag frændsemi þeirrar, er arflökurætt veitir, skal það standa óraskað, sem hingaðtil hafa lög verið. En þaræð L. 5—2—33 verður ekki lengur við komið beinlínis, eins og orðin liggja, viljum Vær í þess stað ákvarða, að hvert barn, sem getið er utan hjónabands, skuli eiga arflökurætt eptir föður og föðurfrændur, ef foreldrarnir hafa látið það áform í ljósi, áður en barnið fæddist, að þau ætluðu að eigast, annaðhvort með því að beiðast lýsingar eða með því að kaupa leyfisbréf, en ekki hefir getað orðið af hjónavígslunni, sakir þess, að faðirinn hefir dáið lídu síðar, eða sakir einhverrar annarar tálmanar, er honum verður ei gefin sök á, og helst alla æfi hans, t. a. m. veikindi eða hertekning. Til þess barninu veiti hægra að sanna arflökurætt sinn, þegar svo stendur á, eins og hér er um rædt, þá viljum Vær ánýja fyrir prestunum þá skipun Vora, að þeir riti í kirkjubækurnar þegar beiðt er lýsingar, samkvæmt því, sem boðið er í tilsk. 30. April 1824 5. gr., sbr. kon- úngsbréf 7. Decbr. 1827.

10. Ef faðir kostar töluverðu uppá eitt eða fleiri af börnum sínum, eptir að þau eru komin upp, annaðhvort til að menta þau betur til þeirrar stéttar, sem þeim er ætluð, eða til að gjöra þau fær um að festa ráð sitt eða komast í atvinnuveg, eða til að efla framkvæmdir þeirra eða auka velgengni þeirra á annan hátt, en honum þykir sanngjarnt við hin börn sín, að draga þenna kostnað og styrk af arfahluta barnsins, enda sè þetta sýnilegt, annaðhvort af því, að hann hafi í því skyni skrifað upp útgjöld sín, eða af öðrum ljósum skýrteinum, þá skal sá afdráttur fram fara, og skal bæði draga af föðurarfinum og af þeim arfi, er börnin kynni

að fá eptir móður sína, þegar hún hefir átt félagsbú 1850. með föðurnum. Það skal vera aðalreglan, að það, sem 25. Septbr. faðirinn hefir skriflegt eptir sig látið, skal vera full sönnun fyrir því, sem hvert barn hefir fengið fyrirfram. En komi áreiðanlegar líkur fram þar á móti, eða ef það lýsir sèr, að þesskonar útgjöld eru talin barninu, sem ekki ætti að rættu lagi að telja því uppi arf, annaðhvort vegna þess, hvernig útgjöldum þessum er varið í sjálfu sèr, eða eptir efnahag búans, eða hafi verið kostað uppá hin börnin, án þess það hafi verið skrifað upp eins, eða sè eitthvað auðsjáanlega virt of hátt, þá skal skiptaráðandi fhuga allar kríngumstæður nákvæmlega og ákveða síðan, hvort afdrátturinn eigi að fara fram, eða að hve miklu leyti. Geti barnið skilað þeim hlut aptur jafngóðum, er það hefir fengið, kemst það hjá að gjalda verð það, er hluturinn var metinn til. Sè ekki svo ástatt, má þó ekki skildagalaust telja barninu uppi arf verð það, er hluturinn var keyptur fyrir, heldur skal einnig líta á gangverð það, er þá er á peningum, eptir því sem á stendur, og yfirhöfuð ekki meta hlutinn hærra, en sanngjarnt er, svo að jöfnuður verði á við hin börnin. Þyki þess þörf, til að fá áreiðanlega grein fyrir öllu því, er til álita skal koma um afdráttinn, þá skal skiptaráðandi kveða til valinkunna og réttsýna menn, af frændum eða nákunníngjum hins látna, til að segja álit sitt um málið.

11. Ef barnið hefir fengið meira fè fyrirfram, en nemur arfahluta þeim, er því ber, fær það að vísu engan arf, en verður þó ekki skyldað til, sem skuldunautur, að borga það, sem það hefir tekið á móti fyrirfram einungis uppi arfsvon sína. En hafi faðirinn, af rángsleitni við skuldaheimtumenn sína, gefið börnum sínum þvílíkar gjafir, að hann eða bú hans vinnst eigi til að borga skuldaheimtumönnum, þá skulu slíkar gjafir ógildar að lögum.

12. Veiti móðir einstökum börnum sínum styrk, eptir að faðir er dauður, þá skal telja þeim þann styrk upp í arfahluta þeirra síðan, á sama hátt og eptir sömu

1850. reglum, sem fyrir er mælt í 10. og 11. gr. um föðurinn.
 25. Septbr. Þannig skal einnig breyta, sè það seinni maður hennar, er veitir þeim slíkan styrk, sem ráðandi félagsbús síns og móðurinnar. Sama er og að segja um þann styrk, er föðurförelðrar eða móðurförelðrar veita barnsbarni sínu, eptir að barn þeirra sjálft er látið.

13. Nú hefir barn fengið styrk fyrirfram 'upp í arf sinn eptir föður og móður eða annaðhvort þeirra, og deyr fyrri, en á börn á lífi, þá skal draga þann styrk á síðan frá arfahluta þeirra eptir afa þeirra og ömmu, á sama hátt og með sömu skilmálum, og ákveðið er um barnið sjálft.

14. Það er, eins og áður, bannað að selja eða veðsetja arf þann, er maður á í vændum; eigi má heldur gefa slíkan arf. Þó skal eigi varna börnum eða öðrum niðjum að afsala sèr arftökurètt í hendur þeim, er þau eiga arfs von að, hvort sem það er gjört fyrir nokkuð eða ekkert, sèu þau annars fullveðja og fjár síns ráðandi; sè ekkert skilyrði haft, skal þetta vera jafnt skuldbindanda fyrir börn þess, er afsalar sèr arf, eins og fyrir hann sjálfan. Sama er og, ef einhver sá erfingi, sem ekki er niður hins, afsalar sèr arftökurètt í hendur þeim, er hann stendur til að erfa.

15. Auk skyldmenna þeirra, sem talin eru í 2—8. gr., á einnig það hjóna, sem lifir eptir, rètt á að taka arfahlut eptir hið látna. Eigi hið látna afkvæmi á lífi, er erfðarètt hefir, þá skal arfahluti hins vera jafn því, sem arfahluti eins barns er að lögum; þó má hann aldrei vera meiri en svo, að hann samsvari fjórðungi af öllum arfi hins látna, þegar frá hefir verið talið það, er gefið kynni að vera einstökum niðjum eða öðrum, samkvæmt 22. gr. í tilskipun þessari. Þó ekki sè barn til, skal samt miða við þann hluta, er það hefði átt að fá, þó sá arfahluti skiptist milli fleiri niðja, er koma í stað hins látna barns. Eigi hið látna ekkert afkvæmi á lífi, hvérfur þriðjungur arfs eptir það til hins, er lengur lifir.

16. Vèr höfum veitt því hjóna, er lengur lifir, 1850.
 þau réttindi í 15. grein, sem eru í flestu miklu hagan- 25. Septbr.
 legri og minni annmörkum bundin, en þau, er L. 5—
 2—19 veitir, þar sem leyft er að taka bróðurlóð, þegar
 svo er ástatt sem þar er getið, eða næsta grein þar á
 eptir, þar sem hjónum er leyft að virða sér fé sitt og
 skerða með því að nokkru leyti sameign þá, sem tíðk-
 anleg er meðal hjóna; skal því allt það ógilt vera, er
 greinir þessar ákvarða um þetta efni. Að öðru leyti er
 það sjálfsgagt, að það hjóna, sem lengur lifir, eignast arf
 sinn eptir hitt með sama rétti og hvern annan arf, og
 ná þar alls ekki til þær ákvarðanir, sem hin fyrri laga-
 grein, er þegar var nefnd, hefir sett um bróðurlóð það,
 er þar getur um. Hjón eiga og kost á, eins og áður,
 að leita þessháttar samningum staðfestingar, er annað-
 hvort aftaka eða takmarka sameign þá á milli þeirra, er
 almennt tíðkast milli hjóna. — Réttur sá skal haldast,
 sem L. 5—2—25, sbr. 26. gr., veitir ekkjum, að taka
 festargjöld eða morgungjöld, þá er maður hennar hefir
 áður gefið henni, og skal taka þetta af óskiptu búi. Að
 öðru leyti viljum Vèr, að það skuli óbreytt standa, sem
 boðið er í L. 5—2—24 og hinum öðrum ákvörðunum
 um, hvað það hjóna, sem lengur lifir, megi taka af
 óskiptu félagsbúinu, sem eign sína.

17. Ef það hjóna, er fyrri deyr, á engan þann
 ættingja á lífi, er til arfs nær, eptir því erfðatali, sem
 hér er skipað, þá tekur það, er lengur lifir, allan arf.
 Réttur hjóna til að erfa hvort annað, bæði sá er hér er
 getið og sá er talað er um í 15. gr., hverfur sjálfkrafa,
 þegar hjónaskilnaður verður; hann skal og ekki haldast,
 þegar þau eru eptir leyfisbrèfi skilin að borði og sæng.

18. Ekki er maður skyldur að skipta arfi eptir
 konu sína andaða með börnun þeirra ómyndugum, alla
 þá stund, sem hann ekki kvongast á ný, nema því að
 eins, að kaupmálabrèf eða aðrar gildar ákvarðanir gjöri
 slík skipti nauðsynleg. Það er og á hans valdi, að veita
 konu sinni með arfleiðsluskra sama rétt, og hann hefir,

1850. til að sitja í óskiptu búí. En sè engin slík ákvörðun
 25. Septbr. gjörð, skal amtmáður mega veita ekkjunni leyfi þetta, ef hún sannar með áreiðanlegum vitnisburðum, að hún sè ráðdeildarsöm kona, er kunní vel að fara með fé sitt. Þetta leyfi mega einnig amtmenn veita foreldri því, sem lengur lifir, þó ómyndug stjúpbörn sèu, ef líkindi eru til, að vitni þess, sem er borinn forsvarsmáður barnanna, eða eptir álití annara áreiðanlegra manna, að stjúpfadir eða stjúpmóðir muni sjá þeim fyrir sæmilegu framfæri og uppeldi. Nú situr það hjóna, er lengur lifir, í óskiptu búí, og bæstí því eitthvað, sem eigi kemúr búinu við, einkum að erfðum eða gjöfum, þá þarf ekki að leggja það í húið, ef skipta er beðizt þá þegar, áður það hefir runnið þar inn.

19. Réttur sá, er það hjóna, er lengur lifir, hefir til að sitja í óskiptu búí, samkvæmt undanfarandi grein, hverfur jafnskjótt, ef það giptist aptur. En þegar svo er ástatt, og skipta skal, eða þegar það hjóna, er lengur lifir, verður að láta skipta, þó það giptist ekki á ný, eptir því, sem fyrir er mælt í 18. gr., þá skal skiptaráðandi sjá um, að stjórn búsinis mæti sem minnstum бага, að verða má. Skiptin á að byggja á framtölu húsráðanda sjálfs á eigum og skuldum búsinis, að svo miklu leyti, sem erfingjar og fjárhaldsmenn þeirra fallast á hana, og skiptaráðandi ekki finnur neina sérlega ástæðu til, að rengja hana fyrir hönd hinna ómyndugu. Og þótt framtalan þyki eigi í alla staði rétt, skal samt ekki selja fjármuni búsinis, nema nauðsyn beri til, heldur skal láta virða þá af óvilbóllum mönnum. Þegar nú arfahlutar barnanna eru fundnir á þenna hátt, skal þá greiða af hendi, eða varðveita eins og vera ber, ef þau eru ómyndug, samkvæmt því, sem fyrir er mælt í tilskipun 18. Febr. 1847, um fjárforráð ómyndugra á Íslandi.

20. Það skal hëðan af leyft vera hverjum einum, sem er 18 vetra að aldri, og með fullri skynsemi, og ekki á arfgengt afkvæmi, að ráðstafa öllum eignum sínum með arfleiðsluskrá, eins og honum sjálfum líkar, án

þess leita þurfi staðfestingar til konungs. Þó má annað 1850.
 hjóna ekki svipta bitt þeim hluta af arfi eptir sig, er 25. Septbr.
 15. gr. veitir því tilkall til, nema það hafi gefið sjálf
 til þess samþykki sitt.

21. Ef sá, sem gjöra vill arfleidsluskrá, er settur undir forráð annara, annaðhvort vegna eyðslusemi eða annara sérlegra orsaka, þá verður ekki gild arfleidsluskrá hans, nema honum sé veitt leyfi af amtmanni til að gjöra hana. Sömulæðis þarf og staðfesting amtmanns til þess, að sá maður, er gjörður hefir verið ómyndugur, geti kallað aptur að lögum arfleidslu þá, er staðfest hefir verið á tæðan hátt, eða hverja aðra eldri, er hann kynni að hafa gjört, áður en hann varð ómyndugur.

22. Sá, sem á arfgenga niðja á lífi, skal eiga rétt á að gefa fjórðung úr fê sínu, hvort sem hann ráðstafar því handa einstökum mönnum, eða handa kirkjum, skólum eða fátækum, eða til annars þvilíks augnamiðs.

23. Til þess að arfleidsluskrá sé löggild, ef nokkur af hlutaðeigendum vill rengja, á hún að vera brêfleg, og skal sá, er arfleidir, annaðhvort hafa ritað nafn sitt undir hana, eða kennt við hana annaðhvort fyrir Notarius publicus, eptir því, sem fyrir er skipað í opnu brêfi 8. Januar 1823, sbr. konungsbrêf 5. April 1826, eða fyrir tveim vitnum, er tilkvödd hafa verið í því skyni, og ritað á arfleidsluskrána vottorð sitt; skulu þau geta unnið eið að því, ef þörf gjörist, að arfleidandi hafi þá verið með fullu ráði, er hann ritaði, í viðurvist þeirra, nafn sitt undir arfleidsluskrána, eða kenndist við hana. Sé arfleidandi ólæs á skrif, skal lesa arfleidsluskrána skilmerkilega upp fyrir honum, og skal Notarius eða vitnin sanna, að svo hafi verið gjört. Um arfleidsluskrár skal þá eina til vitna taka, er sêu svo valinkunnir og réttsýnir, að ei verði neitt með rökum að þeim fundið. — Þegar vitni skal leiða um arfleidsluskrá, hvort rétt sê, skal ætíð kveðja til lögerfingja hins látna, og þegar fram kemur önnur arfleidsluskrá eldri, og gagnstæð þeirri, er sanna skal að rétt sê, skal einnig kveðja til þá, er arfleiddir voru í hinni fyrri skrá, til að vera

1850. viðstaddir vitnaleiðsluna. Sè sá, er vitni vill leiða, óviss
 25. Septbr. um, hverja arfgenga frændur hinn látni eigi eptir, eða hann veit ekki til, að þeir sè á Íslandi, þá má leiða þingsvitni sem fyrst, og þarf eigi að kveðja til frændur þá, sem þeim, er þingsvitni vill leiða, er ókunnugt um, eða sem fjærstaddir eru, eptir því sem nú var sagt, en sýslumaður skal setja þeim valinkunnan og kunnugan svaramann, og skal hann, eins og dómarrinn sjálfur, gæta réttar þeirra við þingsvitnis leiðsluna.

24. Verði maður snögglega og hættulega veikur og vill gjöra arfleiðsluskrá, má vikja frá reglu þeirri, sem sett er í 23. gr., að arfleiðsluskrár skuli vera bréflugar. Arfleiðslan má þá fara fram munnlega, í viðurvist tveggja tilkvaddra votta, er sèu svo að sèr gjörvir, sem arfleiðsluvottar eiga að vera og tiltekið er í 23. gr.; þó skulu þeir menn tafarlaust skrásetja efni arfleiðslunnar, og rita nöfn sín undir. En slík arfleiðsluskrá skal heita sem aptur tekin, ef arfleiðandi verður aptur heill heilsu, og ányjar hana ekki, áður 4 vikur eru liðnar, á þann hátt, sem ákveðið er um bréflugar arfleiðsluskrár.

25. Reglur þær um arfleiðsluskrár, er standa í greinunum hér að framan, skulu einnig haldast um þesskonar gjafabréf, sem ekki er ætlazt til að gildi fyrir en að gjafaranum dauðum, þó með breytingum þeim, er leiða af að gjafabréfið er nokkurskonar samningur.

26. Þegar bú er ekki tekið til skipta, eptir því, sem fyrir er mælt í þessari tilskipun Vorri, fyrir þá sök, að hlutaðeigandi situr í óskiptu búi með ómyndugum börnum, skal ekki lúka skiptaráðanda gjald það, sem skipað er í aukatekjureglugjörð 40. September 1830, 38. grein.

27. Breyting sú, er tilskipun þessi gjörir á erfðalöggunum, verður fyrst löggild um þann arf, er fellur til eptir 31. Decbr. 1851, en um arfleiðsluskrár, arfsalsbréf og kaupmálagjörninga, sem samið hefir verið fyrir þann dag, skal fara eptir lögum þeim, er hingaðtil hafa verið í gildi. Þó skulu arfleiðsluskrár þær, er áður eru samdar, vera löggildar staðfestingalaust, ef þær eru að

lögum¹ og efni samkvæmar tilskipun þessari, þó þær séu ekki samkvæmar lagareglum þeim, er hingaðtil hafa verið. 1850.
25. Septbr.

28. Til þess, að efni þessarar Vorrar tilskipunar því óhrigðulegar skuli verða kunnugt öllum hlutaðeigendum, viljum Vær, að hún bæði verði hirt á vanalegan hátt, og þarðauki svo mikið prentað af henni, að hver hreppstjóri geti fengið eina. Þarðauki skal birta hana við kirkjur, á þann hátt, sem skipað er í tilskipun 8. Oktbr. 1824 § 2, shr. konungsbréf 7. Dechr. 1827, 3 — og vonum Vær einnig, að prestar, hreppstjórar og aðrir, sem eru í þeirri stétt, að þeir hafa tækifæri til að leiðheina alþýðu, láti sér annt um, að gjöra öllum kunnar reglur þessarar tilskipunar Vorrar, einkum efnið í 23. og 24. grein.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér þegnlega að hegða. — Gefið í höll Vorri Kristjánshorg 25. September 1850.

Kongelig Bekjendtgjorelse ang. Aarstallet paa 25. Septbr.
Nationalbankens nye Sedler. Christiansborg Slot
den 25. Septbr. 1850. — Denne „Bekjendtgjorelse angaaende at der paa de Sedler, lydende paa Halvhundrede Rigsbankdaler, der af Nationalbanken sættes i Omløb i Henshold til allerhøieste Bekjendtgjorelse af 1. Septbr. 1850, maa bibeholdes Aarstallet 1834“, er udkommen igjennem Justitsministeriet (Bardenfleth), og tillader, at de nye Sedler i Eet og Alt blive overensstemmende med de ifølge Plak. 5. Novbr. 1834 udstedte, alene med den Forandring, at der paa Bagsiden af samme er trykt 50 i et Ornament i Reliefmaneer. — Original-Aftryk i det Schultziske Officin, 2 Blade i 4te. Dep. Tid. for 1850, S. 1149—1150. Algreen-Ussings Samling af Love og Anordninger m. v. for Danmark, 1850, S. 293.

Kirke- og Underviisnings-Ministeriets Skrivelse 25. Septbr.
til Stiftsövrigheden i Island, ang. den ved Mage-

¹) „lögum“, Trykfeil i Original-Aftrykket, og i Tid. frá alp. 1853 Viðb. B.